

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 12-ej do 2-ej po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1—2.

Warunki prenumeraty: Rocznie—12 mk., półrocznie—6 mk., kwartalnie—3 mk., miesięcznie—1 mk. Za przesyłką pocztową i odnośnienie do domu 20 f. miesięcznie. Zmiana adresu—20 fen.

Ceny ogłoszeń: Na 4-ej stronie za wiersz drobnego druku—25 fen., nekrologi—50 fen. Ogłoszenia drobne za wyraz—5 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja «Dziennika Wileńskiego» do godz. 4 po poł. Po godz. 4-ej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawieszania przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, ul. Botaniczna N 7.

Numer pojedynczy kosztuje 10 fenigów.

Gazeta wychodzi codziennie—z wyjątkiem dni poświęconych.

TELEGRAMY.

(W. T. B.)

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 4-go bm.

FRONT ZACHODNI.

Grupa wojsk następcy tronu bawarskiego ks. Rupprechta.

Na froncie walk na północ od Sommy w ciągu dnia coraz to wzrastała gwałtowność ognia artylerji, który po południu osiągnął największego napięcia na odcinku Morval—Bouchavesnes. Silne ataki francuskie na nasze pozycje nad drogą Saily—Rancourt, w lesie St. Pierre Vaast, oraz w zagajnikach, rozrzuconych stamtąd w południowo-wschodnim kierunku, zostały odparte, poczęści w walce ręcznej. Oficer, 128 żołnierzy i dwa karabiny maszynowe dostały się do rąk naszych. Angielskie natarcia około Thiepval, oraz fermy Mouquet z łatwością zostały odparte.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Po krwawym odparciu ataków rosyjskich przez armję gen. Tersztyńskiego na zachód od Łucka, d. 2-go października, Rosjanie wczoraj ponieśli tu nową, ciężką klęskę.

Z pewnością i spokojem zwycięzców spotkały wojska gen. Schmidt von Knobelsdorffa i Marwitza kilkakrotnie atakującego przeciwnika. Nie stracono ani piędzi ziemi. Liczba poległych Rosjan osiąga znowu tysięcy.

Nadlejtnant v. Cossel, wysadzony przez wice-feldfebla z aeroplanu na południowo-zachód od Równa, po upływie doby przez tegoż z powrotem zabrany, w ciągu tego czasu popsuł tor kolejowy Równo—Brody w kilku miejscach za pomocą wybuchów.

Front wojsk generała-kawalerji arcyksięcia Karola.

Nic nowego.

FRONT SIĘDMIOGRODZKI.

W dolinie Georgeny Rumunowie kilkakrotnie bez rezultatu nacierali. Na zachód od Parajd osiągnęli powodzenie.

Stoimy przed Fogaras!

Na zachód od Caineni (południo-

we wyjście przełęczy Czerwonej Wieży) jako skutek bitwy hermannstadtzkiej odbyły się utarczki z oddziałami rumuńskimi, które odłączyły się od głównej armji. Przeszło 100 jeńców wpadło w ręce nasze.

Nieprzyjacielskie natarcia w górach Hotzing (Hatzeg) nie miały skutku.

Na zachód od wyżyny Oboroca sprzymierzeni nasi zdobyli teren.

FRONT BAŁKAŃSKI.

Front generała-feldmarszałka v. Mackensena.

Rumuńskie oddziały, które przeprawiły się przez Dunaj około Rahowa, na południe od Bukaresztu, za pomocą pośpiesznej ucieczki ratowały się przed flankującym ruchem wojsk niemieckich i bułgarskich.

Front Macedoński.

Między Prespa i Nidze Planina (na północ od Kajmakalanu) zajęto zgodnie z rozkazem nowe stanowiska. Około Nidze Planina trwa walka. Na północo-zachód od jeziora Tahinonieprzyjacieli trzyma się w Karazakoj, na ewym brzegu Strumy.

Pierwszy generał-kwaternistrz.
Ludendorff.

KOM. URZĘD. AUSTR.-WĘGIERSKI.

Wiedeń, 3 października.

FRONT WSCHODNI.

Front Rumuński.

Około Petroseny i w okręgu przełęczy Verestorońskiej («Czerwonej wieży») zostały odparte ataki rumuńskie.

Około Baranykuta (Bekokten) grupa niemieckich i austriacko-węgierskich sił zbrojnych napotkała się z silnym kontratakiem rumuńskim, który odsunął związkowców cokolwiek wstecz.

Front wojsk generała-kawalerji arcyksięcia Karola.

Na północ od Bohoradczanów nie powiodła się próba Rosjan dokonania przeprawy przez Bystrzycę Sołotwińską.

Na południowo-wschód od Brzeżan nieprzyjacieli czynił ogromne wysiłki w celu zajęcia wyniosłości Łysonia, lecz został po zaciętej walce odparty.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Na Wołyniu nastąpił wczoraj po przerwie, wywołanej przez porażki nieprzyjacielskie z dn. 27 i 28 września, nowy atak rosyjski, skierowany przeciwko armji generała-pułkownika v. Tersztyńskiego. Po wielogodzinnym ogniu huraganowym nieprzyjacieli rzucił swe masy przeciwko austriacko-węgierskim i niemieckim siłom zbrojnym, znajdującym się pomiędzy Świniuchami i Zaturczami. W okręgu Świniuchów nieprzyjacieli atakował 17 razy, na południowo-zachód od Zaturczów do 12 razy. Na północ od Zaturczów walka rozszerzyła się. W wielu miejscach zaatakowanego frontu można było zauważyć, jak znaczny użytek czyni nieprzyjacieli ze swego ognia działowego przeciwko swym własnym okopom, jak również przeciwko cofającym się pułkom.

Jeńcy zeznają, iż wszystkim wojskom zostało nakazane zdobycie za wszelką cenę Włodzimierza Wołyńskiego.

Na nowo uzupełniona gwardja rosyjska została znowu złożona w ofierze, po raz trzeci w krótkim okresie czasu. Ale wszystkie ofiary były daremne, Rosjanie są wszędzie odrzuceni i nasze pozycje są całkowicie w naszym posiadaniu. Nieprzyjacieli odniósł nową, ciężką porażkę. Liczba jeńców, pochwyconych w ostatnich dniach na południe od Brodów, wynosi 41 oficerów, w tej liczbie pułkownik, i 2578 żołnierzy.

FRONT WŁOSKI.

Wyniosłości na wschód od Gorycji i płaskowzgórza Karst znajdują się ciągle w sferze ożywionego ognia.

Na froncie doliny Fliczu nieprzyjacieli podjął znowu działalność zaczepną.

Nasze pozycje z obu stron doliny Travnigolo i dużo odcinków Fassauńskiego grzbietu górskiego były silnie ostrzeliwane przez artylerję włoską.

Bersaljerzy kilkakrotnie atakowali Colbricon Piccolo i za ostatnim razem udało się im przedostać do zniszczonych przez ogień działowy urządzeń obronnych, zostali oni jednak znowu wyparci za pomocą kontrataku. Nie powiódł się również nieprzyjacielski atak nocny, skierowany przeciwko Passo di Valmaggione.

FRONT POŁUDNIOWO-WSCHODNI.

Nic znacznego nie zaszło.

Wiedeń (4 października).

FRONT WSCHODNI.

Front rumuński.

Około wyżyny Petroseny ponownie rozbiło się kilka ataków rumuńskich. Nieprzyjacieli zostawił w naszym ręku 60 jeńców. Na południe

od Nagy Szeben (Hermannstadt) starty został bataljon rumuński, który błąkał się poza frontem niemieckim. Na wschód od przełęczy Veresterony (Czerwonej Wieży) dosięgliśmy w kilku miejscach granicznego grzbietu gór. Dalej na wschód wojska austriacko-węgierskie i niemieckie posunęły się w kierunku na Fogaras.

Na kilku odcinkach wschodniego frontu siedmiogrodzkiego natarcia Rumunów zostały odparte, tylko nad małym Kuckuelloe (Kokel) udało się nieprzyjacielowi posunąć naprzód.

Front wojsk generała kawalerji arcyksięcia Karola.

Szczególnych wypadków nie było.

Front wojsk generała feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Na froncie wojsk generała Tersztyńskiego w godzinach popołudniowych wznowiły się ataki rosyjskie.

Pole walki rozciągnęło się od Świniuchów aż do okolicy Kisielina. Zapasy dosięgły tego samego napięcia co i dnia poprzedniego, a także rezultat był podobny, mianowicie całkowite niepowodzenie nieprzyjacielskie, połączone dlań z niezwykle strataami. Raport podnosi niezwykłą dzielność wypróbowanego pułku austriackiej landwery N 24.

FRONT WŁOSKI.

Na płaskowzgórzu Karstu ogień nieprzyjacielskiej artylerji i przyrządów miotających miny doszedł do ogromnej siły. Również w nocy działalność artylerji na tym odcinku była znacznie bardziej ożywiona niż zwykle. Dziś rano nieprzyjacieli natarł po obu stronach Oppacciasella i wdarł się do naszych przednich rowów, niezwłocznie jednak został z nich wyparty.

Włoski oddział lotniczy bez powodzenia rzucał bomby w okolicy Nabresiny. Na froncie Karyntji artylerja nieprzyjacielska ostrzeliwała kilka miasteczek w dolinie Gaila.

Nasza artylerja odpowiedziała w kierunku Timau. Na froncie Sleimstalu walka artylerji trwa w dalszym ciągu. Atak nieprzyjacielski w okolicy Colbricon nie mógł rozwinąć się w naszym ogniu. Około Cimone wojska nasze odkopały ogółem 6 karabinów maszynowych.

FRONT POŁUDNIOWO-WSCHODNI.

W Albanji położenie bez zmian.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler

Feldmarszałek-leutnant.

Wypadki na morzu.

Oddział hydroplanów bombardował z powodzeniem dn. 3 bm. zakłady wojskowe w San Canziano i Staranzano za pomocą ciężkich, lekkich i podpalających bomb. Wszystkie latawce mimo ostrzeliwania wróciły w całości.

KOMUNIKAT URZĘDOWY TURECKI.

Konstantynopol 3 października.

Front Kaukaski.

Utarczki przednich oddziałów o małym znaczeniu. Wzięliśmy kilku jeńców.

Na pozostałych frontach nie było szczególnych wypadków.

D. i bm. wojska nasze na froncie Dobrudży pomyślnie odparły atak nieprzyjacielski w okolicy Amuzacea.

Zastępca
naczelnego dowódcy.

LONDYN (4 bm.) Do «Timesa» donoszą z Tokio, że gabinet Okumy podał się do dymisji z wyjątkiem ministra wojny i marynarki. Jako następców Okumy wymieniają barona Kato i hr. Teranchi.

Prasa niemiecka o nominacji Protopopowa.

Nominacja wice-prezesa Dumy państwowej, Protopopowa, na stanowisko ministra spraw wewnętrznych wywołała wszędzie dosyć dużą sensację. W tej liczbie i prasa niemiecka podaje rozmaite komentarze, mające wyjaśnić powody tej niespodzianej zmiany u steru rosyjskiego ministerjum spraw wewnętrznych, które dotychczas tak zazdrośnie było strzeżone przez biurokrację rosyjską przed elementami społecznymi.

Niektóre pisma niemieckie, jak np. «Leipziger Neueste Nachr.», nadają specjalny charakter nominacji Protopopowa, wiążąc ją z rzekomymi próbami z jego strony utworzenia drogi porozumienia pomiędzy Niemcami a Rosją.

Mianowicie, przed paru miesiącami, gdy rosyjscy parlamentarjusze wracali ze swej wycieczki do zachodnich sprzymierzeńców Rosji, Protopopow w tej drodze powrotnej zatrzymał się na dłuższy czas w Sztokholmie i podobno miał się tam porozumiewać z niektórymi osobistościami niemieckimi.

Inne znowuż pisma jak naprzykład «Germanja», główny organ centrowy, ostrzega przed czynieniem przypuszczeń, że ta zmiana ministerjalna w Rosji może oznaczać również zmianę rosyjskiej polityki wojennej.

«Germanja» zaznacza, że ministerjum spraw wewnętrznych najmniej wchodzi w grę przy decydowaniu o wojnie lub pokoju.

Gazeta przypisuje obecne powołanie Protopopowa na ważne stanowisko wewnątrz - administracyjne trudności natury gospodarczej, z jakimi obecnie walczy Rosja. Gazeta sądzi, iż można sobie wytłómaczyć tę nominację, o ile się weźmie pod uwagę konieczność wywarcia pewnego wpływu na nastrój szerokich kół.

Podziela to zdanie również «Berl. Lokalanz.», który charakteryzuje wywołaną przez wojnę walkę gospodarczą w Rosji pomiędzy producentem a konsumentem, wsią a miastem, przemysłem a rolnictwem i zaznacza, iż echa tej walki sięgały nawet rady ministrów, w której ministrowie — wojny i finansów byli przeciwni polityce gospodarczej ministra rolnictwa, hr. Bobrinskiego, opartej na szrubowaniu maksymalnych cen na produkty rolnicze.

Dalej «Berl. Lokalanz.» zaznacza, iż ponieważ Stürmer w ostatnich czasach jest pochłonięty sprawami polityki zewnętrznej, więc cesarz skierował swój wybór na Protopopowa, którego cała przeszłość, jak również zaufanie ze strony Dumy, wydaje się być rękojmią, iż jest on najbardziej odpowiednią jednostką do

pewnego chociażby uregulowania powikłanych spraw wewnętrznych Rosji.

Dalej «Berl. Lokalanz.» omawia szczegółowiej pogłoski związane z nazwiskiem Protopopowa od czasu ostatniego pobytu jego w Sztokholmie, a o których wspominaliśmy na wstępie.

Mianowicie «Berl. Lokalanz.» pisze w te słowa: «Jak wówczas informowały pisma szwedzkie, Protopopow miał okazję zetknięcia się w Sztokholmie z niektórymi osobistościami niemieckimi, co ściągnęło nań niezadowolone niektórych nacjonalistycznych pism rosyjskich, jak naprz. gazety «Nowoje Wremia». «Chociaż na tem samem miejscu, pisze «Berl. Lokalanz.», występowałiśmy wówczas przeciwko przypuszczeniom, jakoby Protopopow miał konferować i z oficjalnymi reprezentantami Niemiec, nie przeszkodziło to rosyjskim nacjonalistom ochrzcić Protopopowa nazwą «przyjaciela Niemiec». Gdy zaś Protopopow po swym powrocie do Petersburga otrzymał zaproszenie do cesarskiej kwatery głównej, nie było końca tajemniczym szeptom co do «misji» Protopopowa. Zapomniano nie tylko o jego przynależności do tych politycznych kół rosyjskich, które do dziś dnia należą do najbardziej gorących wyznawców wojowniczych zamysłów, ale nawet i o wojowniczych mowach jego samego, które wygłaszał on we Francji na niedługo przed przyjazdem do Sztokholmu.

Co się tyczy zaś sztokholmskiej wymiany zdań, skłonni bylibyśmy przypuszczać, iż służyła ona jedynie celom informacyjnym i nie miała, ani nawet mogła mieć, jakiegokolwiek praktycznego wyniku w kierunku pokojowym.

«O ile więc obecnie — kończy «Berl. Lokalanz.» — z nominacją Protopopowa łączy się komentarz co do rzekomych rosyjskich zamiarów pokojowych, wystarczy powołać się na jego przynależność partyjną i dotychczasowe stanowisko polityczne, aby ostrzedz przed niewczesnymi przypuszczeniami».

«Vorwärts», oceniając z punktu widzenia wewnętrznej rosyjskiej polityki fakt nominacji Protopopowa, przypisuje mu poważne znaczenie: «nie ze względu na osobistość nowego ministra, ani nawet z powodu przynależności jego do tak zw. «bloku postępowego», lecz przede wszystkim dla tego, że członkowi Dumy, przedstawicielowi stronnictwa liberalnych, powierzony został najważniejszy portfel ministra spraw wewnętrznych». «Vorwärts» uważa tę nominację za ważne ustępstwo, uczynione stronnictwom postępowym.

Dookoła wojny.

Z walk nad Sommą.

Jak dowiaduje się «Tägl. Rundschau» z Hagi, korespondent «Daily Chronicle» pisze z głównej kwatery angielskiej do swego dziennika:

Skończyła się najgwałtowniejsza, jaką zna historia, walka artyleryjska, umożliwiona przez bezprzykładne nagromadzenie dział wszystkich kalibrów i amunicji w niezliczonych masach. W ciągu ostatnich ośmiu dni za frontem sprzymierzonych panowała gorączkowa działalność.

Tysiące wozów i samochodów dostarczały działa i amunicję. Pobudowano kolejki wąskotorowe celem zapewnienia nieustającego dowozu pocisków. Prawie na wszystkich pozycjach podwojono i potrojono baterje, by przez rozgrzewanie się luf armatnich nie wynikały przerwy.

Na całym froncie nieprzyjacielskim rozpoczął się wtedy trzydniowy straszny ogień huraganowy.

W tym djabelskim koncercie takt wybijały 24-centymetrowe i 38 centymetrowe działa. Daleko za linią ognia wybudowano dla nich troskliwie specjalne pozycje.

Ten ogień huraganowy, to okropne spotrzebowanie olbrzymich mas amunicji, niesłychane wyczerpanie obsługi artyleryjskiej, która stoi obnażona do połowy ciała, oblewając się potem, i musi co kilka godzin być zmieniana, znamienne są dla całej grozy walki w rowach ochronnych.

Nie można myśleć o tem, by wały z ziemi oparły się temu potokowi żelaza i by załoga ich mogła wytrwać przy życiu.

Korespondent kończy jednak, że koszta takiej walki przenoszą znacznie ewentualne korzyści.

Turecki minister spraw zewnętrznych zaproszony do cesarskiej kwatery głównej.

Jak donosi «Berl. Tagebl.», turecki minister spraw zewnętrznych, Halil-bey, na skutek zaproszenia ze strony cesarza Wilhelma wyruszył, łącznie z dyrektorem swojej kancelarii, Szeftki-Beyem, do cesarskiej kwatery głównej.

Na Bałkanach.

Sytuacja w Grecji.

Według «Berliner Tagebl.», pismo włoskie «Corriere della Sera» przypisuje, że ruch rewolucyjny w Grecji nie poczynił jeszcze takich postępów, aby rząd prowizoryczny mógł wywierać wpływ na szerokie koła narodowe.

Zarządzona przez salonicki komitet obrony narodowej mobilizacja w greckiej Macedonii napotyka na ogromne trudności, gdyż rezerwiści nie chcą stawać i muszą być siłą dostarczani przez żandarmów.

«Corriere della Sera» donosi dalej, że prowizoryczny rząd rewolucyjny w Salonikach, wbrew fantastycznym informacjom pozostałej prasy koalicyjnej, ma w swem rozporządzeniu przeszło 6,000 żołnierzy tylko, do czego należy dodać dużą liczbę oficerów, którzy przyłączyli się do Venizelosa.

Przez zagarnięcie kasy rządowej w Salonikach komitet obrony narodowej znalazł się w posiadaniu 100,000 drachm.

Do innego pisma włoskiego, a mianowicie «Secolo», donoszą z Salonik, że, według panującego tam przekonania, król nie ugnie się przed koalicją. W takim razie cała stara Grecja, włącznie z Thessalią, stanie po stronie króla, Macedonia zaś, wyspy greckie i Epir będą trzymały stronę Venizelosa.

Venizelos za pomocą masowego powołania może będzie mógł wystawić armję, złożoną z 50,000 żołnierzy. O wyekwipowanie tej armji będzie musiała troszczyć się koalicja.

Z Rotterdamu donoszą do «Berl. Lokalanz.», że według informacji, otrzymanych z Aten przez londyński «Daily Telegraph», w ub. piątek na pokładzie kontrtorpedowca przybył na Kretę gen. Danglis i wszedł w charakterze trzeciego członka w skład prowizorycznego rządu, zorganizowanego przez Venizelosa i admirała Konduriotisa. Gen. Danglis zaznaczył, że przed odjazdem na Kretę przekonał się, że król Konstantyn nie przedsięwzię nic stanowczego.

Według tegoż pisma donoszą z Aten do «Matina», że wszyscy rezerwiści na Krecie zostali powołani pod broń.

Gen. Sotiris, któremu proponowano objęcie po Moschopoulosie stanowiska szefa sztabu generalnego, odrzucił podobno tę propozycję.

Z Salonik zaś donoszą do «Matina», że komitet salonicki «obrony na-

rodowej» ma wysłać do Kanei, na Kretę, delegację od ludności cywilnej i wojska, w celu porozumienia się z Venizelosem.

Wojska komitetu obrony narodowej zajęły Ajkaterini.

Echa z Rumunii.

Według gazety bukareszteńskiej «Universul», zmiana w naczelnem dowództwie armji rosyjsko-rumuńskiej, o której wczoraj donosiliśmy, polega na zamianie rosyjskich generałów Zajackowskiego i Iwanowa przez rumuńskiego generała Averescu. Zmiana ta podobno jest wywołana przez uchylanie się Rosji od wysłania posiłków na rumuńską widownię wojny.

Generał Iwanow natychmiast po powrocie z frontu bojowego w Dobrudży otrzymał długą audjencję u cesarza w kwatery głównej wobec sztabu generalnego, w celu złożenia raportu o sytuacji na tym froncie.

Jak donosi «Tägl. Rund.» Take Jonescu w następujący sposób zobrażował współpracownikowi gazety petersburskiej «Birz. Wied.» — sytuację wojenną:

«Porażka pod Tutrakanem nauczyła nas wiele. Chociaż armja rumuńska świetnie walczy, nie zmniejsza to powagi problemów natury wojskowej i politycznej. Udział Rumunii w wojnie musi uwieńczyć się poważniejszymi wynikami, nie tylko skrepowaniem pewnej części nieprzyjacielskich sił zbrojnych».

Wystąpienie Rumunii winno przyczynić się do tego, aby sprzymierzeńcy wysunęli kwestję Bałkańską na czoło swych interesów.

Musimy rozdzielić Wiedeń i Konstantynopol i winno to nastąpić koniecznie jeszcze tej jesieni.

Nasz główny cel wojenny polega na zniszczeniu Bułgarii.

Na ostatnim posiedzeniu rumuńskiej rady ministrów była rozpatrywana kwestja wejścia w skład gabinetu wybitnych przywódców wszystkich partji politycznych. Decyzja w tej kwestji została odłożona.

Do Bukaresztu przybyło 15 reprezentantów kolei rosyjskich w celu zawarcia umowy co do regularnego ruchu tranzytowego towarów angielsko-francuskich przez Ungeni do Rumunii.

«Riecz» petersburska potwierdza wiadomość, że na mocy rozkazu królewskiego, pobór rumuński z roku 1919 został powołany na 1-go października.

Rumuński minister wojny opracował projekt do prawa w kwestji używania jeńców wojennych do robót w polu i przy budowie okopów.

Istnieje podobno zamiar w Rumunii ustąpienia części jeńców wojennych sprzymierzeńcom.

Ze Sztokholmu donoszą, że gazeta moskiewska «Russk. Słowo» donosi z Bukaresztu, że nie jest to już więcej tajemnicą, iż wojska niemiecko-bułgarskie znajdują się o 20 wiorst od Konstanzy.

Huk armat daje się zupełnie wyraźnie słyszeć w Konstanzy. Mieszkańcy opuszczają to miasto. Wszystkie rosyjskie i angielskie rodziny podobno szczęśliwie pożegnały Konstanzę.

Do gazety «Pester Lloyd» donoszą z Sołji, iż według ostatnich posiadanych tam wiadomości most kolejowy około Cernawody (po drodze do Konstanzy) został przez ponowne ataki lotnicze w takim stopniu uszkodzony, że nie może już nadal służyć do komunikacji.

Niemcy.

Śmierć prof. v. Czerny.

Jak donosi «Frankfurter Zeitung», w Heidelbergu zmarł po długich cierpieniach w wieku 74 lat, senjor fakultetu medycznego prof. dr. v. Czerny, słynny chirurg i badacz choroby, zwanej «rakiem».

Nowy zastępca ministra wojny.

Na mocy cesarskiego zarządzenia generał-lejtnant v. Schöler, dowódca dywizji, został przetranslokowany do ministerjum wojny i ma zastępować ministra wojny na podstawie specjalnego upoważnienia ze strony tego ostatniego, t. j. obejmie stanowisko gen. v. Wandela.

Anglja.

Jeszcze w sprawie ostatniego napadu zeppelinów.

Biuro Reutersa donosi urzędownie, że w ostatnim napadzie napowietrznym na Anglję przyjmowało udział 10 zeppelinów, z tej liczby dwa próbowały dokonać napadu, lecz zostały odpędzone, przyczem jeden z nich został strącony. Zestrzelony zeppelin był statkiem najnowszej konstrukcji. Pozostałe osiem zeppelinów krążyły bezcelowo nad wschodnimi hrabstwami i Lincolnshirem i na chybiłtrafił zrzuciły bomby.

Zeppelin, strącony nad jednym z północnych przedmieść Londynu, przed swym upadkiem zrzucił 39 bomb na przestrzeni 1 i pół mili, większa część tych bomb upadła wśród pola.

Inny zeppelin zrzucił 30 bomb, które również spadły przeważnie na otwarte miejsce. Został zabity przez nie mężczyzna, i to jest jedyny śmiertelny wypadek, spowodowany przez 10 zeppelinów.

Pozatem została zraniona kobieta i 4 domy uległy zniszczeniu.

Ze świata.

w sprawie zatopienia parowców norweskich.

Kopenhaska ag. Ritzau donosi, że w Wadso, w Norwegji nad brzegiem fjordu Varanger, wylądowało około 30 osób z pośród załogi parowców bergeńskich: «Hafnia» i «Hekla», które zostały zatopione 1 bm. rano przez niemiecką łódź podwodną około wybrzeży rosyjskich, w odległości mniej-więcej 30 mil morskich od Kibergru.

Ludzie ci w swych własnych łodziach zostali przyholowani przez łódź podwodną podczas burzy i deszczu do fjordu Varanger.

Kopenhaska gazeta «National Tidende» dowiadyuje się z Chrystjanji, że 5 zatopionych 1 bm. na morzu Lodowatym parowców norweskich, o ogólnej pojemności 6262 t., były zabezpieczone na sumę 5 milionów koron przeciwko niebezpieczeństwu wojennym.

Prawdopodobnie obecnie podniosą się premje asekuracyjne od niebezpieczeństw, związanych z wojną.

Dotychczasowe straty Norwegji pod względem statków handlowych sięgają liczby 216.000 t., co stanowi 3,14 proc. pojemności w tonnach całej handlowej floty norweskiej.

Rosyjska komunikacja parostatkowa pomiędzy Vardo i Archangielskiem, została na czas pewien przerwana, wskutek działalności niemieckich łodzi podwodnych.

Nagroda Nobla dla Szwajcarii.

Od kilku lat już nie udzielono nikomu i z pewnych względów słusznie, pokojowej nagrody Nobla. Krwawe zapasy ostatnich dwóch lat nie wysunęły również niestety żadnej jednostki, której zasługi dla pokoju byłyby skuteczne, a przynajmniej dość widoczne i bezinteresowne. Obecnie wśród sfer o tej kwestji decydujących wyłonił się projekt przyznania w tym roku nagrody, lecz nie jednostce, lecz całemu społeczeństwu względnie państwu, mianowicie ściśle neutralnej Szwajcarii. Sprawą tą kie-

ruje znany pacyfista prof. de Gibet, przyczem znalazł on poparcie nadzwyczajne ze strony wszystkich wielkich organizacji europejskich. Przyczyną jest tutaj nadzwyczajna i wszechstronna ludzkościowa działalność Szwajcarów i olbrzymie koszty, które sobie nałożył mały kraj, urządzając bezpłatnie pocztę dla jeńców, przeprowadzając transport internowanych cywilnych, jeńców, sióstr Czerwonego Krzyża i t. p.

Oczywiście, skromna stosunkowo kwota nagrody kosztów tych nie pokryje, ale będzie przynajmniej moralnym dowodem uznania Europy dla dzielnego, a pokój miłującego ludu.

Agitacja wyborcza w Ameryce.

Jak donosi «Lok. Anz.» na podstawie wiadomości z Nowego Jorku, prezydent Wilson wygłosił pierwszą swą poważniejszą mowę wyborczą. Przepowiada on, że w razie zwycięstwa republikanów Ameryka w tej czy innej formie wciągnięta zostanie do wojny europejskiej. Zwolennicy Wilsona są zdania, że szanse jego są niewielkie.

Stawki na Wilsona przy zakładach są czynione w stosunku 1 do 2-ch.

Sytuacja wewnętrzna w Japonji.

Prasa petersburska stwierdza zgodnie, że w Japonji znów poczynają poważnie mówić o ewentualnej dymisji hr. Okumy.

Po powrocie młoda z letniej rezydencji kwestja ta będzie zdecydowana na naradzie genro. Zdaniem «Now. Wremia», sprawa ta posiada dla Japonji większe znaczenie polityczne, aniżeli w samej oficjalnej prasie japońskiej przypuszczają.

Nieporozumienie japońsko-chińskie.

Według doniesień petersburskiego pisma «Dień», opinja publiczna w Chinach jest silnie zaniepokojona żądaniami władz japońskich z powodu incydentu czen-ciań-tuńskiego, dotyczącego głównie wprowadzenia japońskich doradców policyjnych i wojskowych w południowej Mandżurji i we wschodniej Mongolji.

Pertraktacje w sprawie sporu zostaną zakończone dopiero po przyjeździe ministra spraw zagranicznych, Tanszaoi.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

Kurs pieniężny w Ob. Ost.

Kurs urzędowy 1 rb. = 1,90 marek.
Kurs rubla w operacjach bankowych:
100 rb. = 192 marek (proponowano)
100 rb. = 196 marek (sprzedawano)
Stopa procentowa kasy pożyczkowej 6 1/2%.

OBWIESZCZENIE.

Cena maksymalna za kartofle od 1 października wyznacza się w wysokości 5 marek 70 fen. za centnar = 3 pud.

Taksa na mydło, sodę, proszek do mycia i świece zostaje zniesiona.

Obwieszczenie zyskuje natychmiast moc prawną.

Wilna, den 2. Oktober 1916.

Der Deutsche Stadthauptmann

J. V.

PILZ.

OBWIESZCZENIE.

W wykonaniu Rozporządzenia Ob. Ost H. 3. (Bef. und Verordnungsblatt № 23, Ziff. 190) z dn. 25. 4. 16, postanawiam, co następuje:

1. Wszelkie towary na wystawach sklepowych winne być zaopatrzone w wyraźnie wyszczególnioną cenę w markach.

2. Rachunki winny być uskuteczniane według urzędowego ogłoszonego kursu rubla (czasowo: 1 rb. — 1,90 mk.). W widocznym miejscu wystawy, oraz w lokalu sklepowym ma być wywieszona tablica z każdorazowo obowiązującym urzędowym kursem rubla.

Jednakże na przedmioty, względnie na czynności, na które niema urzędownie ustalonej ceny maksymalnej lub taryfy dozwolone jest rachowanie według dowolnego kursu rubla. Kto chce stosować dowolny kurs rubla winien każdorazowo obowiązujący kurs dzienny rubla wywiesić na wyraźnie widocznym miejscu.

3. Rozporządzenie Cesarskiego Zarządu Gubernjalnego (des Kaiserlichen Gouvernements) z dnia 4. 10. 15 cyfra 5 zostaje ze zgodą jego zniesione.

4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w siłę z dniem obwieszczenia.

Wilna den 2 October 1916

Der Deutsche Stadthauptmann

J. V.

PILZ.

OBWIESZCZENIE.

Ponieważ ciągle zdarzają się wypadki wścieklizny w okręgu miasta (Stadtgebiet) polecenie uwiązywania psów zarządza się na dalsze 3 miesiące.

Wskutek tego dla okręgu miasta (Stadtkreis) postanawia się, co następuje:

1. Wszystkie psy aż do 31 grudnia b.r. należy uwiązać, wziąć na łańcuch, lub starannie zamknąć w takich miejscach, które dla obcych psów są niedostępne. Prowadzenie psów dozwolone jest jedynie na mocnej uwięzi i w kagańcu.

2. Użycie psów do ciągnięcia wózków dozwolone jest pod warunkiem, że będą one silnie zaprzężone w mocny kaganiec i w czasie, gdy nie będą zaprzężone, będą trzymane na uwięzi.

Użycie psów owczarskich do zapędzania stada, psów myśliwskich podczas polowania, psów policyjnych, sanitarnych i celniczych podczas czynności służbowych dozwolone jest bez uwięzi i bez kagańca pod warunkiem, aby w czasie pozostałym były one na łańcuchu.

3. Przewiezienie psów z zagrożonego okręgu dozwolone jest tylko na podstawie zezwolenia niemieckiego zarządu policyjnego, po uprzednim stwierdzeniu przez niemieckiego weterynarza, że są one wolne od zarazy i jeśli są one zaopatrzone w kaganiec oraz na uwięzi lub w klatce.

4. Psy, które podczas okresu czasu wyżej wymienionego będą wolno biegły wbrew przepisom na terenie nadzoru, zostaną schwyte i zabite.

5. Psy i koty, co do których można przypuszczać, iż zetknęły się ze zwierzętami wściekłymi lub zarażonymi, należy dostawić do czyszciciela miejskiego, ul. Nowogrodzka 105, gdzie zostaną zabite.

6. Ludzie, którzy pogryzieni będą przez psy wściekłe, lub o wściekliznę podejrzaną, winni natychmiast się sameludować w niemieckim rewirze policyjnym, który zamieszkuje.

7. Niezachowanie powyższych przepisów będzie karane zgodnie z §§ 12 i 14 Rozporządzenia z dnia 8. 11. 1915, dotyczącego obchodzenia się z szarażonami zwierzętami.

Wilna den 30 September 1916

Der Deutsche Stadthauptmann

J. V.

PILZ.

SPIS

Jeńców wojennych, pochodzących z Wilna i okolic.

D. c.

Obóz jeńców Puchheim.

Sienkiewicz Feliks, Salomprka, gub. wil.
Kercz Wincenty, Witka, gub. wil.
Smyk Paweł, Skimolawy, gub. wil.
Stasiewicz Bronisław, Ożymianie, gub. wil.
Staszkievic Antoni, Galapery, gub. wil.
Wielki Augustyn, Karakulisze, gub. wil.
Wierzyńc Michaił, Landwarowo, gub. wil.
Wovon Kazimierz, Tokary, gub. wil.
Szlachtowicz Józef, Rindzumie, gub. wil.
Szlachtowicz Jerzy, Rindzumie, gub. wil.
Barejkis Jan, Szawle, gub. wil.
Berdycki Jakób, z Kutna, gub. wil.
Biczuk Antoni, Nowosipy, gub. wil.
Danilewicz Jan, Wartele, gub. wil.
Dimianowicz Aleksy, Jermaki, gub. wil.
Diogtiew Andrzej, Maligwoździe, gub. wil.
Dombrowski Edward, Zedabry, gub. wil.
Dombrowski Józef, Boglańskie, gub. wil.
Gorbacz Andrzej, Morocz, g. wil.
Grumbianin Antoni, Narajsze, gub. wil.
Gumbis Aleksander, Nakocie, gub. wil.
Mickiewicz Józef, Studniki, gub. wil.

C. d. n.

KRONIKA.

KALENDARZYK.

Dziś: Placyda.

Jutro: Brunona.

Pojutrze: Marka.

Wschód słońca—o g. 6 m. 33.

Zachód słońca—o g. 4 m. 57.

Z WILNA.

— T-wo „Samopomoc”.

Dn. 1 bm. odbyło się posiedzenie organizacyjne Towarzystwa wzajemnej pomocy pracowników instytucji miejskich w Wilnie p. n. «Samopomoc». Na przewodniczącego powołano p. L. Fuksa, pióro sekretarskie trzymał p. R. Mierzyński.

Poddano dyskusji projekt ustawy T-wa, którą przyjęto podług przedstawionego projektu z pewnymi uzupełnieniami.

Na zakończenie odbyły się wybory, rezultat, których jest następujący: do zarządu T-wa wybrano pp. L. Fuksa, A. Zasztowta, Bujnowskiego, Wasilewskiego, R. Mierzyńskiego, Godwoda, Kocha, Rewkowskiego, Jabłońskiego, J. Korkorowicza, Z. Struniewiczza, K. Obry'ego, A. Piłsudskiego i W. Kozłowskiego.

Do rady nadzorczej wybrano pp. F. Walickiego, M. Węśławskiego, T. Wróblewskiego, S. Januszewicza, P. Jastrzębskiego, dr. T. Dembowskiego, dr. Sumoroka, Ryta, Lachowicza, Popławskiego, J. Łukaszewicza, W. Adolpha, Urbanowicza, G. Sokołowskiego, A. Jankowskiego, K. Matkiewiczza, J. Piłsudskiego i J. Szatkowskiego. (o)

— Obuwie o podeszwach drewnianych.

Obuwie o podeszwach drewnianych, przygotowane w warsztatach Miejskiego Kuratorjum, zyskuje coraz większy popyt i szeroki rozgłos. Zapasy przygotowanego obuwia szybko się jednak wyczerpują, to też zakłady dobroczynne i ochrony winne w swym własnym interesie pośpieszyć z nabywaniem tego wielce praktycznego w tych czasach obuwia, tembardziej, że ceny są bardzo dostępne i wynoszą od 6—8 1/2 marek, w stosunku do wymiarów.

— Z „Lutni”.

Zaiste wieczorem śmiechu nazwać można przysłałe przedstawienie niedzielne «Lutni» w dn. 8 bm.

Wyborna farsa trzyaktowa Abramowicza i Zielińskiego «Dobry numer» jest splotem powikłań i sytuacji komicznych, wywołanych przebiegłą intrygą uic nieznaczącego człowieczka, który jednak potrafił nawarzyć piwa całemu światowi urzędniczemu małego miasteczka galicyjskiego.

Przed oczami widza przesuwa się wesoła galerja charakterystycznych typów z tego wielkiego świata Capowic.

Zmobilizowany cały zespół dramatyczny «Lutni» wespół z artystami zawodowymi, wśród których oczywiście palmę pierwszeństwa dzierży reżyser Julian Strycharski, już od dni kilku odbywa próby z całą starannością i pilnością.

Początek o g. 6-ej wieczór.

Kasa już jest czynną codziennie w lokalu «Lutni» od 5 do 8-ej wiecz.

— Na wpisy. Na ręce p. Emilji Węśławskiej przysłała p. Gabryela Kierbedziowa z Nowego Dworu 50 m.

— Pożar. Wczoraj około g. 5 rano przy ul. Witkomiarskiej, w d. № 101, w mieszk. Josela Gordona wybuchł pożar: zapaliła się ściana od komina. Ogień dostrzegł milicjant posterunkowy, który zaalarmował straż ogniową; przed przybyciem jednak tej ostatniej, ogień udało się stłumić domowymi środkami.

— Kradzieże. Onegdaj u Michała Dowgirda, zamieszkałego przy ul. Kaukaskiej № 4 skradziono z mieszkania ubrania i bielizny na sumę około 150 mk.

— U Jana Aphudowicza (ul. Słowiańska № 8) nieznanymi złodziejami skradli onegdaj barana. (o)

— Komendantura Milicji miejskiej. Następujące osoby proszone są o zgłoszenie się do Komendantury Milicji we własnym interesie: (ul. Dominikańska № 3)

Karpiński Antoni (szewc), Dikstus Ignacy i Elżbieta, Krzycki Wincenty (student), Tekla Szpakowska, Kazimierz Radkiewicz, Łukasiewicz Stefanja, Retowska Zofja, Kiersnowska Katarzyna (właścicielka posiadłości w Drusienkach), Szenwic Dorota, Łukowski Jan (krawiec), rodzina Antoniego Łyskowiaka, Michlewicz Kazimierz, który podawał prośbę o zmianę mieszkania, Gryszkiewiczowa (właścicielka majątku Antonowo), żona Ludwika Szakstello (który jest jeńcem w Niemczech).

Smutna uroczystość.

Nad torem kolejowym Piła — Bydgoszcz znajduje się cmentarz obozo-

wy, gdzie spoczywają ciała zmarłych jeńców wojennych.

Na cmentarzu ciągną się szeregi grobów wzdłuż i w szerz, a na każdej mogile sterczy bądź to krzyż czarny, bądź to półksiężyc lub też inny znak grobowy. Ponad tymi znakami górną kapliczką cerkiewną, pomniki francusko-belgijskie, angielski, żydowski, muzułmański, a od niedawna spoziera majestatycznie w niebiosa krzyż pamiątkowy, postawiony przez rodaków w niewoli zmarłym Polakom, Litwinom i Łotyszom.

Jednej z ostatnich niedziel odbyło się poświęcenie tego krayza pamiątkowego. Krzyż sam z białego marmuru, spoczywa na wysokim pie-

dastale, opasany łańcuchowym murem. Frontowa strona zawiera napis:

«I otrze Bóg wszelką łzę z oczu ich; a śmierci dalej nie będzie, ani smutku, ani krzyku, ani boleści». (Obj. św. Jana XXI, 4). Zmarłym w niewoli jeńcom Polakom, Litwinom i Łotyszom — Rodacy.

Po lewej stronie ten sam napis po litewsku, po prawej po łotewsku. Tylna zaś strona mieści także w marmurze wyryty napis:

Boże!
Wznosimy prośby ducha
O zmartwychwstania byt,
Niech miało ciemność głucha,
Zbawienia błysnie świt.
Mimo ulewego deszczu stawił się

ważny zastęp jeńców z obozu pilskiego, dalej chór, składający się z Polaków, Francuzów i Belgów; także lekarze obozowi brali udział w uroczystości, poza tem dość liczna publiczność z miasta i okolicy. Poświęcenia dokonał ks. dziekan Bakalarczyk, któremu asystował obozowy kler katolicki. Modły kapłańskie, przepisane rytuałem, przeplatał śpiew wykonany na głosy przez chór wspomniany. Modlitwą za dusze zmarłych, oraz pieśnią «Salve Regina» zakończono uroczystość, następnie złożyły panie wieniec na stóp krzyża, piękny mianowicie wieniec z białych róż p. Chł., prawnuczka zmarłej s. p. Emilji Szanieckiej.

TEATR FAMILIJNY R. SZTREMERA

WIELKA № 74.

Zawsze ostatnie, nowości

Dziś 2 wielkie dramaty.

Smierć w górach

z życia artystów, prócz tego

obrazy komiczne i zdjęcia z natury.

Koniec ostatniego seansu o godz. 9 i pół wiecz. (czas środkowo-europejski).

Wielka najlepsza orkiestra koncertowa.

Modelka

dramat z życia w 3-ch duż. częściach

z życia chł. l. cudnej przyrody.

— Początek o godz. 4-tej po poł.

— Fipko na Rivlerze (komiczne).

— Riko-Woshe (natura).

KINEMATOGRAF „LUX”

5-to Jerska Nr. 11.
Właściciel J. Krubicz.

Dziś **Taniec miłości... taniec śmierci...**

i **Mapio Bonar.** — Fips zakochany w baletnicy

Podczas przedstawienia gra orkiestra.

dramat z życia szpiegów wojennych w 6-ciu

dużych częściach z udziałem **Lidji Borelli**

(komedja). — **Fipko na Rivlerze** (komiczne).

— **Riko-Woshe** (natura).

Kino-teatr „REPOS”

ul. Trocka № 2.

Pogrzebana tajemnica

dramat w 2-ch aktach.

— **Między czterema ogniami** (farsa).

— **Ogrodnictwo japońskie** (z natury).

kryminalny kino-romans w 6-ciu aktach

z życia kobiety-dedektywa **Karen.**

— **Między czterema ogniami** (farsa).

— **Ogrodnictwo japońskie** (z natury).

Za murem klasz-

tornym

— Kasa otwarta od godz. 4-tej.

— Nadpisy czytane są w języku polskim.

Wypłata wygranej zagwarantowana przez państwo.

Zapowiedź szczęścia.

Ciągnięcie odbędzie się nieodwołalnie 11 i 13 października.

Podczas rozpoczynającej się wkrótce 348 **Hamburskiej loterii państwowej** może każdy przy pomocy niedużego nakładu pieniędzy dojść do dobrobytu. 56,020 z pomiędzy 100,000 losów, podlegających ciągnięciu, a więc więcej niż połowa napewno wygra.

W najszcześniejszym wypadku można nawet na jeden jedyny los wygrać

MILJON MAREK.

Loterja zawiera specjalnie główne wygrane i premie.

Mk. 500,000	Mk. 80,000
„ 300,000	„ 70,000
„ 200,000	„ 60,000
„ 100,000	„ 50,000
„ 90,000	„ 40,000

jak również wielką liczbę wygranych po 30,000, 20,000, 15,000, 10,000, 8,000, 6,000, 5,000, 4,000, 3,000, 2,000, 1,000 marek etc.

Ogólna suma wygranych, która zostanie wylosowana w ciągu 7 ciągnięć loterii, sięga liczby

Trzynastu milionów 731.000 marek.

Cena urzędowa oryginalnego losu na pierwsze ciągnięcia wynosi tylko

1,25 mk. 2,50 mk. 5 mk. 10 mk.
za 1/8 l. za 1/4 l. za 1/2 l. za 1 l.

Wobec tak małego wydatku, proponowanych zaś niezwykle pomyślnych widoków wygranej, każdy winien zapewnić sobie udział przez natychmiastowe wysłanie należności przekazem pocztowym.

Dokładny wykaz wygranych oraz program następných ciągnięć jest widoczny z urzędowego planu, który będzie załączony do każdego obstalowanego losu, na życzenie zaś może być wysłany i przedtem gratis. Urzędowa lista losowania zostanie rozesłana natychmiast po ciągnięciu. **Natychmiastowa wypłata wygranych pieniędzy zagwarantowana przez państwo Hamburg.**

Kto chce przyjąć udział w zbliżającym się ciągnięciu, winien propozycję co do tego niezwłocznie, najpóźniej do 11 października wysłać do **Aug. Klein,** koncesjonowanej przez państwo głównej kolektory loterii, **HAMBURG 36, Büschstr. 7 H.** 37

Największa wygrana w najszcześniejszym wypadku **1 milion marek.**

Zapowiedź szczęścia.

Za wygrane gwarantuje państwo.

Pierwsze ciągnięcie 11 i 13 października.

Świetną szansę wygranych przedstawia przez państwo Hamburg gwarantowana wielka loteria pieniężna, w której **13 milionów 731,000 marek** napewno wygrać muszą.

NAJWIĘKSZA WYGRANA W NAJSZCZĘŚLIWSZYM WYPADKU

milion marek

Mk. 900,000	Mk. 830,000	Mk. 300,000
„ 890,000	„ 820,000	„ 200,000
„ 880,000	„ 801,000	„ 100,000
„ 870,000	„ 305,000	„ 90,000
„ 860,000	„ 303,000	„ 80,000
„ 850,000	„ 302,000	„ 70,000
„ 840,000	„ 301,000	

Prócz tego wylosowuje się wiele wygranych po 60,000 m. 50,000 m., 40,000 m., 30,000 m., 20,000 m., 10,000 i t. d.

Wogóle składa się loteria ze 100,000 losów, z których 56,020 numerów, przede wszystkim ich część w ciągu 7 ciągnięć stopniowo musi być wylosowana. Z podobnie świetnej okazji przedkolego dojdzie do majątku, a w szczególności teraz, każdy powinien skorzystać.

Wysłać losy do I klasy po cenie rządowej, mianowicie:

marek 10 cały los	marek 5 pół losu	mk. 2,50 ćwierć losu

po przysłaniu z góry należności przekazem pocztowym.

Urzędowy, opatrzone herbem państwowym, plan rozlosowania, z którego się można dowiedzieć o najbliższych ciągnięciach, jak również o spisie wygranych, wysyłam na żądanie z góry **bezpłatnie i franco.**

Grajacy otrzymują urzędową tabelę losowań bezwzględnie po odbyciu ciągnięcia.

Wygrane będą pod gwarancją państwa ściśle wypłacane. Zamówić proszę zaraz, najpóźniej do 10 października.

Samuel Heckscher senr., Bankgeschäft, Hamburg (Nr 1172).

Jadłodajnia higieniczna

(dla inteligencji)

POLSKIEGO TOWARZYSTWA
HYGIENICZNYCH TANICH JADŁODAJNI
ul. Wileńska 27,

wydaje obiady mięsne (oprócz piatków) trzech kategorii:
za 1 m. 15 f., 35 f. i 65 fen.
Za kompoty, kawę, herbatę dopłata.
Otwarta od g. 12 do 4-tej.

KMIN

do kwaszenia kapusty po 75 f.
funt poleca Stow. Spożywcze

„Solidarność”, Portowa 6.

Do sprzedania

jabłka «ANTO-NÓWKI» i gruszki w większej ilości. Ceny przystępne. Senatorska 15-1 (Antokol, Wojskowo-Szpitalna). 061

Szmuclernia

OZIEBŁOW-SKIEJ (Garbarska 3-15) ma do sprzedania, po bardzo umiarkowanych cenach, rozmaite guziki i taśmy do przybrania sukien. 52

Magazyn i mieszkania

rozmaite do wynajęcia. Ul. Ostrobramska № 25 017

Introligator

B. Aleksandrowicz Tatarska 11, przyjmuje roboty w zakresie kres fachu wchodzące. 075

Rich. Hengstenberg, g. Haa., Esslingen a. N.

Warzywa

na zimowe zapasy. Sprzedaż od 8-11 rano codziennie. Dzielna 38 (Zwierzyńiec). 070

Potrzebni

są robotnicy do budowy kościoła Serca Jezusowego na W. Pohulance. 075

Młoda osoba

poszukuje posady na wsi lub w mieście, zna język polski z dobrą wymową; może zająć się dziećmi, szyciem lub zarządem domu. Wymagania skromne. Łaskawe oferty proszę nadsyłać: Ul. Wielka 58, Sawicka. gr

Mieszkania

z 4 i 5 pokoi z elektrycznością i z wszelkimi wygodami do wynajęcia. Węglowa 9-12. 081

Kupimy

dwie wagi szalowe. Zgłaszać się: Sekretarjat T-wa Ofiarom Wojny, Zawalna 2. r-k

2 pokoje

lub jeden z meblami lub bez z elektrycznością przy rodzinie do wynajęcia. Ul. Uglicka—Węglowa 10-4. 065

Zgubiono wczoraj obrączkę ślubną idącą Wileńską do 5-to Jerskiej. Łaskawy znalazca raczy odnieść za wynagrodzeniem. 5-to Jerska 48—Onufrejczyk. 080

Mieszkania

rozne i pokoje z wygodami i elektrycznością wydają. Zakretna 5-b, zapytać u stróża lub właściciela od 1 1/2—3 1/2. 082

Do sprzedania

gruszk. Połocka 17. 076

Dla intel.

i pewnych rodzin wydzierz. mieszki. od 2 do 6 pok. z wygod. z tem, że zapłacą po wojnie. Mleko, jarzyny i niektóre produkty na miejscu, stajnia i siano też. Ładna i zdrowa miejscowość. Filarecka 43. 077

Obiady!!!

Dzis buljon z makiem, gęś pieczona. Obiad mięsny 1 m., jarski 60 f. Garncarska (Kazańska) 9-12. 078

Pokój

do wynajęcia. Uniwersytecka 9-15. 079

Tylko u Braci GOŁEBIOWSKICH, Trocka 3.

Jedynie w razie braku apetytu.

Tłumaczenia

z polskiego i rosyjskiego na niemiecki i odwrotnie, oraz pisanie podań w języku niemieckim do wszelkich urzędów załatwia Józefa Zebrowska, Kaukaska 14-4. gr

DRUKARNIA

Ks. A. RUTKOWSKIEGO WILNO, ul. Botaniczna Nr. 7.

Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakresie drukarstwa wchodzące, jako to:

Czasopisma, sprawozdania, broszury, cenniki, dzieła, cyrkularze, adresy, etykiety, rachunki, kwitarrusze, bilety wizytowe, koperty, tabele, blankety, klepsydry i t. d.

Wykończenie staranne.

Ceny umiarkowane.